




Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
*Навчально-науковий інститут права і соціальних
технологій*
Кафедра кримінального права та правосуддя
СИЛАБУС

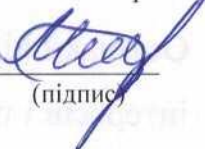
Правові засади боротьби з економічними правопорушеннями

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Коломієць Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«24» червня 2024 р.

Розробник (-и): Толкач А.М., старший викладач
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)  (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри кримінального права та правосуддя
(назва кафедри)

Протокол від «24» червня 2024 р. №10

Узгоджено з гарантом освітньої програми:  Коломієць Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	вибіркова.
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	2024, 5 семестр, Освітньо-професійної програми «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»
Викладач (-і)	Толкач А.М., старший викладач кафедри кримінального права та правосуддя
Профайл викладача (-ів)	https://nnip.stu.cn.ua/uk/news/item/1055-naukovo-pedagogichniy-sklad-kafedri.html
Контакти викладача	angela-0044@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. «Правові засади боротьби з економічними правопорушеннями» – вибіркова дисципліна відповідно до освітньо-професійної програми «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура)». Дисципліна покликана сформувати у здобувачів вищої освіти систему теоретичних знань про особливості застосування кримінально-правових норм законодавства України, відповідних теоретичних положень, які утвердилися в судовій практиці. У навчальній дисципліні висвітлюються питання про особливості та значення, поняття, підстави та принципи економічних правопорушень в теорії кримінального права та сучасні проблеми кодифікації та удосконалення чинного законодавства з питань відповідальності за злочинні посягання в сфері економіки, передбачені чинним кримінальним законодавством.

3. Мета та цілі курсу. Метою викладання навчальної дисципліни «Правові засади боротьби з економічними правопорушеннями» є дослідження і оцінка економічних правопорушень, їх змін, регіональних і соціально-групових відмінностей; вивчення процесів детермінації і причинності економічних правопорушень; розробка рекомендацій, методичних підходів і практичних навичок щодо боротьби з економічними правопорушеннями в Україні.

Даний освітній компонент забезпечує формування наступних компетентностей :

ЗК 2. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

4. Результати навчання. Укажіть навички, що отримає здобувач вищої освіти після курсу.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (РН), передбачені освітньою програмою «Кримінальна юстиція. (Суд. Прокуратура. Адвокатура):

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

У підсумку здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

-значення понять «економічні правопорушення», «правопорушення у сфері економіки», вміти аргументувати свій вибір з цих питань;

-поняття економічної детермінації;

-правові засади боротьби з економічними правопорушеннями;

вміти:

- вміти охарактеризувати економічні правопорушення;
- кваліфікувати дії винних осіб за вчинення економічних правопорушень;
- моделювати можливі способи економічних правопорушень

5. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є успішне засвоєння дисциплін: «Кримінальне право»; «Кримінологія».

6. Обсяг курсу. Зазначте загальну кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16 год
Практичні заняття;	14 год.
Самостійна робота	60 год.
Всього кредитів	3

Зазначте форму проведення занять : *лекційні, практичні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів, виконання тестових завдань*).

7. Тематика курсу. Укажіть детально тематику лекційних, практичних (лабораторних, семінарських) занять, самостійної роботи.

Тематика лекційних занять
<p>Тема 1. Поняття та загальна правова класифікація економічних правопорушень</p> <p>Економічні правопорушення та злочини. Поняття та критерії розмежування. Адміністративні правопорушення в сфері економіки, їх види. Класифікація правопорушень у сфері економіки. Економічна злочинність в сфері економіки. Економічна злочинність, поняття та ознаки. Форми і методи боротьби державних правоохоронних органів з економічною злочинністю та правопорушеннями.</p> <p>Тема 2. Поняття та класифікація правопорушень проти власності</p> <p>Власність та її форми як основи існування економічних правопорушень. Поняття та класифікація правопорушень проти власності. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність. Корисливі та некорисливі посягання на право власності.</p> <p>Тема 3. Корисливі правопорушення, пов'язані з незаконним обертанням майна на користь винного чи інших осіб</p> <p>Форми розкрадання майна. Відмежування розкрадання майна від суміжних правопорушень. Характеристика таких складів правопорушення як крадіжка, грабіж, розбій та їх відмінність. Викрадення шляхом демонтажу та іншим засобом електричних мереж, кабельних ліній зв'язку та їх обладнання. Вимагання. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.</p> <p>Тема 4. Правопорушення у сфері кредитно-фінансової і бюджетної системи України</p> <p>Незаконне виготовлення, підроблення або збут грошей і цінних паперів. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків обладнанням для їх виготовлення. Юридична відповідальність за контрабанду. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Порушення правил про валютні операції та приховування</p>

виручки за адміністративним та кримінальним законодавством. Порушення законодавства про бюджетну систему України. Видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленого законом порядку. Підроблення знаків поштової оплати і проїздних квитків.

Тема 5. Кримінальні правопорушення у сфері підприємницької діяльності

Поняття підприємницької діяльності та її ознаки. Порушення порядку зайняття господарською діяльністю. Види господарської діяльності щодо яких є спеціальна заборона. Відповідальність за заняття забороненими видами господарської діяльності. Фіктивне підприємництво.

Тема 6. Кримінальні правопорушення у сфері банкрутства

Поняття банкрутства. Види кримінальних правопорушень у сфері банкрутства. Фіктивне банкрутство. Доведення до банкрутства. Приховування стійкої фінансової неспроможності. Незаконні дії у разі банкрутства.

Тема 7. Правовий аспект організованої злочинності

Поняття та ознаки організованої злочинності. Правове визначення організованої злочинності. Мета боротьби з організованою злочинністю. Характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності

Тема 8. Поняття корупційної діяльності, правові основи боротьби з нею.

Поняття корупції та корупційних діянь. Органи, які ведуть боротьбу з корупцією. Заходи запобігання корупційним діянням. Відповідальність за корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією.

Тематика практичних занять

- 1 Поняття та загальна правова класифікація економічних правопорушень та правопорушень проти власності
- 2 Корисливі правопорушення, пов'язані з незаконним обертанням майна на користь винного чи інших осіб
- 3 Правопорушення у сфері кредитно-фінансової і бюджетної системи України
- 4 Кримінальні правопорушення у сфері підприємницької діяльності
- 5 Кримінальні правопорушення у сфері банкрутства
- 6 Правовий аспект організованої злочинності
- 7 Поняття корупційної діяльності, правові основи боротьби з нею.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих тем:

8. Система оцінювання та вимоги (Бажано з прив'язкою до мети курсу. Кожен результатнавчання повинен оцінюватися окремо).

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені.
--	---

	<p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та опитувань студентів на практичних заняттях. Бали, які набрані здобувачем за результатами активності на семінарах та за контрольну роботу, складають оцінку поточного контролю.</p> <p>Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти відповідні результати навчання (РН), що передбачені освітньою програмою.</p> <p>Кожен результат навчання оцінюватися окремо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (РН 13) - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час практичних занять; - пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (РН 19) – оцінюється шляхом індивідуального опитування під час практичних занять та виконання тестових завдань; - виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20) – оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час практичних занять та написання тез. <p>Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».</p> <p>Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен.</p> <p>Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.</p>
<p>Вимоги до РГР, КР, КП тощо</p>	<ul style="list-style-type: none"> - «відмінно» (А) – якщо виявлено: всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу; грамотне та логічне викладення інформації; самостійність роботи; наявність не більше 1-2 незначних помилок (через неуважність, обмовки); використання судової практики, наявність висновків у вигляді запропонованих змін до законодавства України; - «добре» (В) – якщо виявлено: повні знання матеріалу; успішне виконання завдань; логічна послідовність;

	<p>зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 2-3 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді; правильність виконання практичної частини; наявність висновків; - «добре» (C) – якщо виявлено: достатні знання матеріалу; успішне виконання завдань; певна логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 3-4 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді, але без суттєвих помилок; - «задовільно» (D) – якщо виявлено: не досить повні знання основного матеріалу; наявність не більше 1-2 суттєвих помилок; неповна відповідь; наявність висновків; - «задовільно» (E) – якщо виявлено: не досить повні знання основного матеріалу, наявність не більше 2-3 суттєвих помилок, неповна відповідь, незв'язна її побудова; наявність висновків, що не відтворюють завдання дослідження; - «незадовільно» (FX) – якщо виявлено: відсутність знання або нерозуміння більшої або найбільш суттєвої частини матеріалу; суттєві помилки, які не виправлені; нелогічне викладання матеріалу; недосяжність мети; відсутність висновків.</p>
<p>Практичні (лабораторні) заняття</p>	<p>Робота на практичному занятті оцінюється у балах (5 балів за одне заняття) за наступними критеріями: 5 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання. 4 бала – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні. 3 бала – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні. 1-2 балів – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань. 0 балів – здобувач не готовий до практичного заняття.</p>

	<p>Порядок оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.</p> <p>Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної роботи здобувачів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу.</p> <p>Максимально можливий бал (1бал за тему) за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виду самостійної роботи всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.</p> <p>Перелік завдань для самостійної роботи здобувачів зазначений в методичних рекомендаціях.</p> <p>Порядок оцінювання тестових завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 балів – точні відповіді на понад 90-100% тестових питань; - 4 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань; - 3 бали – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань; - 1-2 бали – здобувач дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми; - 0 балів – здобувач не виконав тестові завдання. <p>Написання контрольної роботи оцінюється за критеріями: відповідна форма, грамотність, логічно-послідовне викладення матеріалу, охайність, науковість, достатня кількість дослідженої літератури, достатній обсяг та пропорційність структурних частин роботи. За наявності всіх компонентів робота отримує 5 балів; обмежена кількість використаної літератури, наявність орфографічних помилок, питання розкриті частково – 4 бали; за неохайне оформлення, недостатньо повне відображення теоретичної частини, суттєві помилки – 3 бали; за неохайне оформлення, не відображення теоретичної частини – 1-2 бали; робота невиконана – 0 балів.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів), то він не допускається до складання екзамену (диференційованого заліку) під час</p>

	семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (протокол № 6 від 31.08.2020 р.) та введеного в дію наказом ректора ЧНТУ від 31.08.2020 р. №26
--	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
1	1 Робота на практичному занятті	0...50
2	Самостійне опрацювання теми	0...5
3	Виконання тестових завдань	0...5
	Усього поточний і проміжний модульний контроль	0...60
	Семестровий контроль (Екзамен/диференційований залік/залік)	0...40
	Разом	100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу. У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та](#)

підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дефлайнів

Пропущені теми семінарських занять не відпрацьовуються.

Виключенням може бути наявність поважних причин несвочасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види поза навчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, тези, статті, участь у науково-практичних конференціях за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, написанні статей та тез (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Бойко А.М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу доринкової економіки (теоретико-кримінологічне дослідження) : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 380 с.
2. Варналій З. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації. Знання України. 2020. 424 с.
3. Грицишен Д.О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2020. 300 с.
4. Дикий А.П. Державна політика запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки України : монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”». 2022. 428 с.
5. Кравчук С.Й. Економічна злочинність в Україні : навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 282 с.
6. Попович В.М., Попович М.В. Проблеми розслідування економічних злочинів. Навчальний посібник. Юрінком Інтер. 2016. 352 с.
7. Правові основи запобігання та боротьби із корупцією : навч. посіб. для підготовки до атестації здобувачів вищої освіти / Б. М. Головкін, К. А. Автухов, М. Ю. Валуйська, С. Ю. Лукашевич та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна і С. Ю. Лукашевича. Харків : Право, 2018. 288 с.
8. Ndiva Kofele-Kale Combating Economic Crimes (Routledge Research in Transnational Crime and Criminal Law). 2013. 248 p.

Інформаційні ресурси

1. (<https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=3144> посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle)
2. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua>.